
MATIJA BERLJAK

BULA PAPE NIKOLE V.

ZA CRKVU RODNOGA MJESTA SV. JERONIMA
U ŠTRIGOVI

MATIJA BERLJAK
BULA PAPE NIKOLE V.
ZA CRKVU RODNOGA MJESTA SVETOGA JERONIMA U ŠTRIGOVI

- ◆ Na prednjoj korici: *Pietro GAGLIARDI, Papa Nikola V. drži u desnoj ruci Bulu* (oko 1850. godine) - Rim, Hrvatska crkva svetoga Jeronima

Matija Berljak
BULA PAPE NIKOLE V.
ZA CRKVU RODNOGA MJESTA SVETOGA JERONIMA U ŠTRIGOVI

Nakladnik
Grafika Markulin d.o.o.
Dolenska 32, Lukavec
10412 Donja Lomnica

Za nakladnika
Vinko Markulin

Urednik
Matija Berljak

Recenzenti
Jure Brkan i Nikola Škalabrin

Jezično uređenje i korektura
s. M. Ines Tutić

Svjetlopiši
Matija Berljak, Marko Đurin, Dragutin Feletar, Petar Feletar, Leonard Logožar,
Miroslava Novak, Matej Ščavničar

Grafičko oblikovanje, tisak i uvez
Grafika Markulin – Lukavec

Tiskano u rujnu 2019.

ISBN 978-953-6406-32-6
CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001038521.

Matija BERLJAK

**BULA PAPE NIKOLE V.
ZA CRKVU RODNOGA MJESTA
SVETOGA JERONIMA
U ŠTRIGOVI**

ZAGREB, 2019.

Mojim poglavarima u Papinskom hrvatskom
zavodu svetoga Jeronima u Rimu,
profesorima na rimskim sveučilištima
„Gregorijana“ i „Lateran - Alfonzijanum“,
te drugovima sa studija i talijanskim prijateljima

zahvalan Matija Berljak

PREDGOVOR

Objavom preslika iznimno vrijednog i zanimljivog, a gotovo nepoznatog, rukopisnog latinskog izvornika bule pape Nikole V. *Gloriosus Deus in sanctis suis* (*Bog slavan u svecima svojim*) za crkvu rodnoga mjesta sv. Jeronima u Štrigovi, izdane u Rimu 10. studenoga 1447. godine, te njezine transkripcije iz 2004., zatim tiskanih prijepisa Mihaela Bombardija iz 1718. i Josipa Bedekovića iz 1752., kao i iz Bedekovićeve prijepisa s prijevodom na hrvatski jezik iz 2017., uvelike je proširena mogućnost izravne komunikacije s rodnim mjestom velikoga crkvenoga učitelja svetoga Jeronima tj. sa Štrigovom u Međimurju u nekadašnjoj Zagrebačkoj nad/biskupiji, a danas u Varaždinskoj biskupiji. Bula, koja nije bila dostupna javnosti, pokazuje veliku Papinu brigu za duhovni napredak, za spasenje vjernika spomenutoga mjesta, ali i za sve druge iz Hrvatske i inozemstva koji štuju sv. Jeronima i hodočastite u njegovu crkvu u Štrigovi. Ističemo da je Štrigova jedino mjesto u svijetu koje ima potvrdu spomenutoga Pape da se upravo u njoj rodio sv. Jeronim.

Nakana nam je da se do sada skriveni, malo poznati i još manje vrednovani, veoma važan povijesni izvor, tj. spomenuta Papina Bula – koliko je nama poznato jedina isprava takve vrste u Međimurju pa i šire – otkrije ljubiteljima znanosti, povijesne istine te pripomogne proučavanju i štovanju spomenutog Sveca i mjesta njegova rođenja. Sv. Jeronim se punim imenom često oslovljava sa Sofronije Euzebiju Jeronim.

Preslik izvornika Bule, njezinu transkripciju i tiskane prijepise Mihaela Bombardija i Josipa Bedekovića te hrvatski prijevod, kao i prilog o Papi, o molitelju i značenju te važne isprave objavljujemo o 1600. obljetnici od smrti sv. Jeronima (rođen oko 347. u Stridonu (Štrigovi), a umro u Betlehemu 30. rujna 419. ili 420. godine), te o 572. obljetnici izdanja spomenute isprave. Ovime želimo dati mali doprinos znanosti i vratiti sv. Jeronima ne samo u Štrigovu nego i puno šire, a papi Nikoli V. odati dužno priznanje, poštovanje i zahvalnost za sve što je učinio za hrvatski katolički puk, ne samo u Rimu nego i u Hrvatskoj, konkretno za crkvu sv. Jeronima u Štrigovi.

Svima pak, koji su nam tijekom ovoga vrlo složenoga posla na bilo koji način izišli u susret, srdačna hvala. Navlastito zahvaljujemo Tomislavu Mrkonjiću, [Andriji Lukinoviću], Nedjeljku Pintariću, Boži Radošu, Marku Đurinu, Damiru Bobovcu, Stjepanu Razumu, Danijelu Lončaru. Zahvaljujemo također svima koji su nam ustupili svjetlopiše.

U Zagrebu, 30. rujna 2019., blagdan sv. Jeronima, crkvenog naučitelja.

Matija Berljak

Nicolaus Epus suus pater et dilecto filio nobili friderico Celic
Ordendurum et Lugane Comiti salutem et apostolicam benedictionem. Exigit
sinceris amicitias inter nos qui ex eo nos et omnia recte splendide
dignoscitur et uos tui filii et filii que fidem uero salutem
reperit quoniam cum de possessione suorum amicum. Hoc est
quod nos tui in hac parte supplicasti melius ubi et singulis uultu
nobili et precibus te et Curiam tuam pro tuis supplicibus
et tui assistentibus uos qui tui ad dilecto filio nobili uero
Viro Nato tuo hactenus seruimus et in personam obsequis
uis misistis nonnullis nobilibus et precibus eorum familia
tibi et Confessione uolens scilicet uel regentis que quibus eorum iure
dignandis uos confestim delegatis audis et eorum audis et
commissis et eorum amicitias et delictis et si tibi fuerint et
quod sit filius et motu ostendit. semel dixerat obsequis
impedire et salutem tuam inuicem uolens tunc et tunc
pauca misistis. Nulli et ois hominum tunc iussus et tunc
S. qui aut tunc. Dat. Rome apud sancti petrum anno incarnationis
domini MCCCLXXVII. quarto id mensis. pontificatus nostri anno primo.

X. de Magio

Nicolaus Epus suus pater et dilecto filio nobili friderico Celic
Ordendurum et Lugane Comiti salutem et apostolicam benedictionem. Exigit
sinceris amicitias inter nos qui ex eo nos et omnia recte splendide
dignoscitur et uos tui filii et filii que fidem uero salutem
reperit quoniam cum de possessione suorum amicum. Hoc est
quod nos tui in hac parte supplicasti melius ubi et singulis uultu
nobili et precibus te et Curiam tuam pro tuis supplicibus
et tui assistentibus uos qui tui ad dilecto filio nobili uero
Viro Nato tuo hactenus seruimus et in personam obsequis
uis misistis nonnullis nobilibus et precibus eorum familia
tibi et Confessione uolens scilicet uel regentis que quibus eorum iure
dignandis uos confestim delegatis audis et eorum audis et
commissis et eorum amicitias et delictis et si tibi fuerint et
quod sit filius et motu ostendit. semel dixerat obsequis
impedire et salutem tuam inuicem uolens tunc et tunc
pauca misistis. Nulli et ois hominum tunc iussus et tunc
S. qui aut tunc. Dat. Rome apud sancti petrum anno incarnationis
domini MCCCLXXVII. quarto id mensis. pontificatus nostri anno primo.

et in reliquis inuestigare cupimus ob singularem quoniam ipse et alij
fideliter quoniam illis ad bonum huiusmodi Confessionem tunc et
quoniam et tui filii et filii que fidem uero salutem
reperit quoniam cum de possessione suorum amicum. Hoc est
quod nos tui in hac parte supplicasti melius ubi et singulis uultu
nobili et precibus te et Curiam tuam pro tuis supplicibus
et tui assistentibus uos qui tui ad dilecto filio nobili uero
Viro Nato tuo hactenus seruimus et in personam obsequis
uis misistis nonnullis nobilibus et precibus eorum familia
tibi et Confessione uolens scilicet uel regentis que quibus eorum iure
dignandis uos confestim delegatis audis et eorum audis et
commissis et eorum amicitias et delictis et si tibi fuerint et
quod sit filius et motu ostendit. semel dixerat obsequis
impedire et salutem tuam inuicem uolens tunc et tunc
pauca misistis. Nulli et ois hominum tunc iussus et tunc
S. qui aut tunc. Dat. Rome apud sancti petrum anno incarnationis
domini MCCCLXXVII. quarto id mensis. pontificatus nostri anno primo.

X. de Magio

Nicolaus Epus suus pater et dilecto filio nobili friderico Celic
Ordendurum et Lugane Comiti salutem et apostolicam benedictionem. Exigit
sinceris amicitias inter nos qui ex eo nos et omnia recte splendide
dignoscitur et uos tui filii et filii que fidem uero salutem
reperit quoniam cum de possessione suorum amicum. Hoc est
quod nos tui in hac parte supplicasti melius ubi et singulis uultu
nobili et precibus te et Curiam tuam pro tuis supplicibus
et tui assistentibus uos qui tui ad dilecto filio nobili uero
Viro Nato tuo hactenus seruimus et in personam obsequis
uis misistis nonnullis nobilibus et precibus eorum familia
tibi et Confessione uolens scilicet uel regentis que quibus eorum iure
dignandis uos confestim delegatis audis et eorum audis et
commissis et eorum amicitias et delictis et si tibi fuerint et
quod sit filius et motu ostendit. semel dixerat obsequis
impedire et salutem tuam inuicem uolens tunc et tunc
pauca misistis. Nulli et ois hominum tunc iussus et tunc
S. qui aut tunc. Dat. Rome apud sancti petrum anno incarnationis
domini MCCCLXXVII. quarto id mensis. pontificatus nostri anno primo.

♦ Bula Nikole V. *Gloriosus Deus in sanctis suis* iz 1447. godine i neke druge
Papine isprave što ih je potpisao A. de Magio u ARCHIVIUM SECRETUM
VATICANUM, *Registri Vaticani*, vol. 385, ff. 182v (verso)-183r (recto)

I.
NICOLAUS EPISCOPUS SERVUS
SERVORUM DEI

BULA GLORIOSUS DEUS IN SANCTIS SUIS
IZ 1447. GODINE
ZA CRKVU SV. JERONIMA U ŠTRIGOVI

PRESLIK IZVORNIKA BULE NIKOLE V. GLORIOSUS DEUS IN SANCTIS SUI

IZ 1447.

Nicolaus eps suus suorum dei. Venerabilis xpi fidelibus pater huius
inspectorum pater et ceteris. Gloriosus autem in pater suus et in ipso
glorificationem gerens in veneratione beati hieronymi confessoris
sui eo iocundus delectatur quo ipse utpote quasi luminosa ardens
lucerna super candelabrum in domo domini posita errare tenebris
effugatis eius meritis altam matrem rectam per omnia exerce
tibus illustravit. Cum itaque fletu accepimus delectum filium
nobis vir fructuosus Cisterciensis antedictae et regiae comitis
ac Regis Beliarum Karoli de propria salute recipimus

et in relictis thesauris cupimus ob singularem quam ipse et alii
xpi fideles primum illarum ad beatum hieronymum Confessorem tamquam
caput recte fidei irradians gerit delectat affectum rectum
sine cura sancti hieronymi de pigrone Zagrabien diocesis quae
olim acies patris ipsius sancti et in qua institutus et educatus
existit de bonis sibi ac suis creditis notabiliter assistit et disceptat
fecit ac solenniter dormit. Nos cupientes ut dicta com
parum honore frequenter et in suis fructibus et disceptat abite
gignatur ac fidelium huiusmodi acervo per amplius augeatur ipsi
fideles eo libenter cum devotione assueant ad eandem et ad
consuetudinem huiusmodi promptius porrigant adiutores quo ex
hac eadem dono celestis sine ulla offensa se refectos et ipsi
Comitum in hac parte supplicationibus inclinati de operibus dei misericordia
ac brevis petri et pauli apostolorum ante ipsi omni uere penitentia
et gressibus huius praestant eorum in Christo beati hieronymi deuote uisi
truncant amantem et ad illius praestantem huiusmodi manus por
reperant adiutores quinq; annos et totidem quadragesimas de
minimis eius penitentis misericorditer relaxamus postea perpetui
fuerit spiritus uoluntatis. Volumus autem quod si eorum ipsam uoluntatem
uel ad praestantem huiusmodi manus adiutores porrigentibus aut
tribus praestantem elemosinas erogemus seu alio aliqua alia indulgentia
mercedem uel ad eorum ipsam uoluntatem clausam duxerint per
nos gressa sunt pater huius nullus existat robore uel monum
Dante Rome apud sancti imperii anno incarnationis aeternae
Actus acceptum. Quarto id est nouembris penitentem iuno p.

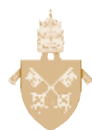

X. de magis

TISKANI PRIJEPIS RUKOPISNOG IZVORNIKA BULE NIKOLE V. GLORIOSUS *DEUS IN SANCTIS SUI* (prepisao Andrija Lukinović, 2004.)

Nicolaus episcopus servus servorum Dei. Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem etc. Gloriosus Deus in sanctis suis et in ipsorum glorificationem, congaudens in veneratione beati Hieronymi confessoris sui eo iocundius delectatur, quo ipse, utpote qui luminosa ardens lucerna super candelabrum in domo domini posita, errorum tenebris profugitis eius meritis, almam matrem Ecclesiam pre ceteris excellentius illustravit. Cum itaque sicut accepimus dilectus filius nobilis vir Fridericus Cilie, Ortemburge et Zagorie comes ac regni Sclavonie bannus, de propria salute recogitans et in celestibus thesaurizare cupiens, ob singularem quam ipse et alii Christi fideles partium illarum ad beatum Hieronymum confessorem, tanquam precipuum ecclesie sidus irradians gerunt devotionis affectum, ecclesiam sine cura sancti Hieronymi de Strigone, Zagrabiensis diocesis, que olim domus paterna ipsius sancti et in qua nutritus et educatus extitit, de bonis sibi desuper creditis notabiliter construi et edificari fecerit ac solemniter decoravit. Nos cupientes, ut dicta ecclesia congruis honoribus frequentetur et in suis structuris et edificiis debite conservetur ac fidelium huiusmodi devotio per amplius augeatur ipsique fideles eo libentius causa devotionis confluant ad eandem et ad conservationem huiusmodi manus promptius porrigant adiutrices, quo ex hoc ibidem dono celestis gratie uberius conspexerint se refectos. Prefati comitis in hac parte supplicationibus inclinati, de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli apostolorum auctoritate confisi, omnibus vere penitentibus et confessis, qui prefatam ecclesiam in festo beati Hieronymi devote visitaverint annuatim et ad illius conservationem huiusmodi manus porrexerint adiutrices, quinque annos et totidem quadragenas de iniunctis eis penitentiis misericorditer relaxamus, presentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, quod si ecclesiam ipsam visitantibus vel ad conservationem huiusmodi manus adiutrices porrigentibus aut inibi pias elemosinas erogantibus, seu alias aliqua alia indulgentia in perpetuum vel ad certum tempus nondum elapsum duratura per nos concessa fuerit, littere nullius existant roboris vel momenti.

Datum Rome apud Sanctum Petrum anno incarnationis dominice millesimo CCCXLVII. quarto Idus Novembris, pontificatus nostri anno primo.

BOMBARDIJEV PRIJEPIS BULE NIKOLE V. GLORIOSUS DEUS IN SANCTIS SUISTISKAN 1718. GODINE

Nicolaus Episcopus servus servorum DEI. Universis Christi fidelibus praesentes literas inspecturis salutem &c. Gloriosus DEUS in sanctu suo, & in ipsorum glorificatione congaudens in veneratione Beati Hieronymi Confessoris sui eo iucundius delectatur, quo ipse usque quasi luminosa ardens lucerna super candelabrum in domo domini posita errorum tenebris profugatis ejus meritis altam Matrem Ecclesiam praeter ceteris excellentius illustravit. Cum itaque, sicut accepimus, dilectus filius Nobilis Vir Fridericus Cilia, Ortenburgae, & Zagoria Comes, ac Regni Sclavoniae Banus de propria salute cogitans, & in Caelestibus obsecurizare cupiens ob singularem, quam ipse, & alii Christi fideles partium illarum ad B. Hieronymum Confessorem tanquam praecipuum Ecclesiae sidus irradians gerunt devotionis affectum, Ecclesiam, sive curam sancti Hieronymi de Stridonae Zagrabienfis Diocesis, quae olim domus paterna ipsius sancti, & in qua nutritus, & educatus extitit, de Bonis sibi desuper creditis notabiliter construi, & edificari fecerit, ac solenniter dotaverit. Nos cupientes, ut dicta Ecclesia congruis honoribus frequentetur, & in suis structura, & aedificiis debite conservetur, ac fidelium hujusmodi devotio peramplius augeatur ipsique fideles ad libentius causa devotionis confluant ad eandem, & ad conservationem hujusmodi manus promptius porrigant adiutrices, quo ex hoc ibidem dono caelestis gratiae uberius conspexerint se refertos, praesati Comitis in hac parte supplicationibus inclinati, de omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum auctoritate confisi omnibus vere poenitentibus, & confessis, qui praesatam Ecclesiam in festo Beati Hieronymi devote visitaverint annuatim, & ad illius conservationem hujusmodi manus porrexerint adiutrices quinque annos, & totidem quadragenas de innoxia ei poenitentia misericorditer relaxamus, praesentibus perpetuo futuris temporibus valituri. Voluimus autem, quod si Ecclesiam ipsam visitantibus, vel ad conservationem hujusmodi manus adiutrices porrigentibus, aut inibi pias elemosinas erogantibus, seu alias aliqua alia Indulgentia in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapsum duratura per Nos concessa fuerit, praesentes Liberae nullius existant roboris, vel momenti. Datum Romae apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicae Millesimo, quadringentesimo, quadragesimo septimo. Quarto Idus Novembris Pontificatus nostri anno primo.

BEDEKOVIČEV PRIJEPIS BULE NIKOLE V.
GLORIOSUS DEUS IN SANCTIS SUISTISKAN 1752. GODINE

NICOLAUS Episcopus
Servus Servorum Dei. Uni-
versis Christi fidelibus præsentes
Litteras inspecturis salutem
&c. Gloriosus Deus in Sanctis
suis, & in ipsorum glorificatione
congaudens, in veneratione
Beati Hieronymi Confessoris sui,
eo jucundius delectatur, quo ipse,
utpote quasi luminosa ardens lucerna
super candelabrum in domo
Domini posita errorum tenebris
profugatis ejus meritis. almam
Matrem Ecclesiam præ ceteris
excellentiùs illustravit. Cum itaque,
sicut accepimus, dilectus filius
Nobilis Vir Fredericus Ciliæ, Ortenburgæ, &
Zagoriæ Comes, ac Regni Slavoniæ
Bannus de propria salute recogitans,
& in cælestibus thesaurizare cupiens,
ob singularem, quam ipse, & alii Christi
fideles partium illarum ad B.
Hieronymum Confessorem, tanquam
præcipuum Ecclesiæ fidus irradians
gerunt devotionis affectum; Ecclesiam,
scilicet Curam Sancti Hieronymi de Stridonio,
Zagrabienfis Diocesis, quæ olim
domus paterna ipsius Sancti, & in qua
nutritus, & educatus exiit, de Bonis
sibi desuper creditis notabiliter
construi, & edificari cepit, ac
solemniter dotaverit. Nos cupientes,
ut dicta Ecclesia congruis honoribus
frequenteretur, & in suis structuris,
& edificiis debite conservetur,
ac fidelium hujusmodi devotio
per amplius augeretur, ipsique
fideles eo libentius causa devotionis
confluant ad eandem, & ad
conservationem hujusmo-

di manus promptius porrigant
adjutrices, quo ex hoc ibidem
dono cælestis gratiæ uberius
conspexerint se refertos, præfati
Comitis in hac parte supplicationibus
inclinati de Omnipotentis Dei
misericordia, ac Beatorum Petri,
& Pauli Apostolorum auctoritate
confissi, omnibus vere penitentibus,
& confessis, qui præfatam
Ecclesiam in festo B. Hieronymi
devote visitaverint annuatim,
& ad illius conservationem
hujusmodi manus porrexerint
adjutrices quinque annos,
& totidem quadragenas de
injunctis eis penitentiis misericorditer
relexamus, præsentibus
perpetuis futuris temporibus
valituris. Volumus autem, quod
si Ecclesiam ipsam visitantibus,
vel ad conservationem hujusmodi
manus adjutrices porrigentibus,
aut inibi pias elemosynas erogantibus,
seu alias aliqua alia Indulgentia
in perpetuum, vel ad certum
tempus nondum elapsam duratura
per nos concessa fuerit, præsentibus
litteris nullius existant roboris,
vel momenti. Datum Romæ apud
S. Petrum Anno Incarnationis
Dominicæ Millesimo quadringentesimo
quadragésimo septimo. Quarto
Idus Novembris, Pontificatus nostri
Anno primo.

HRVATSKI PRIJEVOD BEDEKOVIĆEVA PRIJEPISA BULE NIKOLE V. BOG SLAVAN U SVECIMA SVOJIM (preveo Marko Rašić, 2017.)

Papa Nikola, sluga slugu Božjih. Svim Kristovim vjernicima koji kane pomno pročitati ovu ispravu pozdrav itd. Bog, slavan u svecima svojim, i veseleći se skupa s njima u njihovom slavljenju, tim ugodnije se raduje u štovanju svetoga Jeronima, svoga vjeroispovjednika, što je ovaj uzvišenije od ostalih proslavio svetu majku Crkvu poput svijetle goruće svjetiljke postavljene na svijećnjak u domu Gospodnjem, rastjeravši tminu zabluda. Jer je stoga, kako smo doznali, dragi sin, plemeniti muž Miroslav (Fridericus), grof Celja (Cilia), Ortenbera (Ortenburga) i Zagorja (Zagoria), te ban kraljevine Slavonije, razmišljajući o vlastitom spasenju i želeći nago-milati veliko blago u nebeskim stvarima dao projektirati i sagraditi te svečano i bogato opremiti crkvu (ecclesiam sive curam) sv. Jeronima u Štrigovi (Stridonium) Zagrebačke biskupije koja je nekad bila očinski dom samoga sveca i u kojoj je bio othranjen i odgojen, od dobara, bje-lodano odozgo mu povjerenih, blistajući u vjeri prema Crkvi zbog posebnog i izuzetnog osje-ćaja pobožnosti koju pokazuju i drugi Kristovi vjernici onih krajeva prema svetome vjeroispo-vjedniku Jeronimu. Mi, želeći da se spomenuta crkva posjećuje uz dužna štovanja i da se pri-mjereno održava u svojim zidovima i građevi-nama te da se tako znatnije povećava pobožnost vjernika i da se sami vjernici tim radije oku-pljaju oko nje zbog pobožnosti, te da tako spre-mnije pružaju ruke pomoćnice za njeno održa-vanje, kako bi se tako istodobno osjećali cjelovitije ispunjeni darom nebeske milosti, odani moli-tvama zabavalnosti prema spomenutom grofu u ovom kraju, pouzdano vjerujući u milosrđe sve-mogućeg Boga i u zagovor svetih apostola Petra i Pavla, svima uistinu onima, koji se pokaju i ispo-vjede, a koji na blagdan Svetog Jeronima svake godine skrušeno posjete prije spomenutu crkvu i koji tako pruže ruke pomoćnice za njeno održa-vanje pet godina i isto toliko četrdesetnica, milo-

srdno ih održujemo od zadanih im pokora koje će biti obvezne neprekidno u sadašnja i buduća vremena. Želimo pak da ova isprava ostane bez svake snage ili vrijednosti ako onima koji posje-ćuju samu crkvu ili pružaju ruke pomoćnice za odgovarajuće održavanje ili ondje daju pobožne milodare, bude od nas dopušten inače neki drugi oprost, koji će trajati zauvijek ili na određeno, još neisteklo vrijeme. Izdano u Rimu kod sv. Petra godine utjelovljenja Gospodnjeg 1447. Četvrti dan novembarskih Ida, prve godine našeg pon-tifikata.

II.

Matija Berljak

PAPA NIKOLA V. I ŠTRIGOVA

BULA NIKOLE V. *GLORIOSUS DEUS IN SANCTIS SUIS* IZ 1447.
ZA CRKVU RODNOGA MJESTA SVETOGA JERONIMA

Matija Berljak
PAPA NIKOLA V. I ŠTRIGOVA
BULA NIKOLE V. GLORIOSUS DEUS IN SANCTIS SUIS IZ 1447.
ZA CRKVVU RODNOGA MJESTA SVETOGA JERONIMA

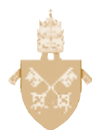
Uvod

Riječ je o buli pape Nikole V. *Gloriosus Deus in sanctis suis* (*Bog slavan u svecima svojim*) kojom rimski prvosvećenik, na molbu Fridrika Celjskog, podjeljuje posebne oproste za crkvu svetoga Jeronima koja se nalazi u njegovu rodnom mjestu u Štrigovi¹, u Međimurju, u Zagrebačkoj biskupiji.² Radi se o tipičnoj buli o oprostima pa se ponekad naziva i *Bulla super Indulgentiis* (*Bula o oprostima*). Spomenuta bula je kod nas malo poznata i još manje vrednovana, a radi se o jednoj od najvažnijih isprava ne samo za crkvu sv. Jeronima, nego i za Štrigovu i Međimurje pa i puno šire, a izdao ju je rimski prvosvećenik Nikola V. u prvoj godini svoga pontifikata. Bula je napisana na latinskom jeziku, a izdana u Rimu 10. studenoga 1447. godine.³

¹ Današnje mjesto Štrigova u pisanim izvorima i na zemljovidima se naziva raznim imenima (i njihovim grafijskim varijacijama): Strigo (Strygo, Ztrygo, Oztrogo, Tri-ga), Strido (Strydo), Stridon (Stridone, Stridone), Strigov (Iztragow, Ostrogou, Ostro-gow, Strigow, Strugau, Trygaw, Ztragow, Ztrigov, Ztrigow), Štrigova, Štrigovo (Stri-gna), Stridóvár; o pojavnosti otkonima *Štrigova* od najstarijih zapisa do danas vidi FRANČIĆ, Anđela, *Otkonim Štrigova kroz stoljeća*, u *Folia onomastica croatica*, br. 21 (2012.), Zagreb, svibanj 2013., str. 37-58.

² Zagrebačka biskupija postala je nadbiskupijom 1852. godine, a odlukom pape Ivana Pavla II. 1997. godine ona je podijeljena na Zagrebačku nadbiskupiju, te Požešku i Varaždinsku biskupiju u kojoj se danas nalazi Štrigova, rodno mjesto sv. Jeronima.

³ Ta isprava, bula, *uredski, radni primjerak* bule Nikole V. nalazi se u ARCHIVIUM SECRETUM VATICANUM (dalje ASV), *Registri Vaticani* (dalje Reg. Vat.), vol. 385, ff. 182v (verso)-183r (recto) - VATIKANSKI TAJNI ARHIV (dalje VTA), *Vatikanski registri* (dalje VR), svezak 385, listovi 182v (naličje) - 183r (lice); izvorni rukopisni tekst bule iz VTA - vidi preslik str. 8. Tiskani prijepis te važne isprave nalazi se u *Povijesni spo-*

Isusovac Mihael Bombardi⁴ u svom tiskanom djelu *Topographia Magni Regni Hungariae* iz 1718. godine donosi cijeli, malo izmijenjeni, tekst spomenute bule pape Nikole V.⁵

Od Bombardija bulu preuzima i tiska Josip Bedeković u svom poznatom djelu *Natale solum*⁶. Bedeković izričito spominje da se „primjer

menici Zagrebačke biskupije, sv. VII. 1441.-1465., skupio i priredio Andrija Lukinović, Zagreb, 2004., 128 – vidi preslik str. 9.

- ⁴ Mihael Bombardi spominje se pod raznim imenima: Bombard Michael, Bombardi Michel, Bonbard Michael, Bonbard Michael, Bombardi Michel, Bombardius Michael, Bonbard Michael. Rođen je u Tirolu 13. ožujka 1683. godine, a umro 16. svibnja 1729. godine. Živio je u Grazu, Linzu i Beču. Bio je isusovac a bavio se dogmatikom, moralnom teologijom i matematikom te tiskao knjige od kojih su najpoznatije: *Commentarii bellici e Bibl. Viennensi*, 1718. i *Topographia magni Regni Hungariae*, 1718. i 1750.

- ⁵ Bombardi je knjigu napisao na latinskom jeziku, a puni naslov knjige glasi: *Topographia magni Regni Hungariae, sive nobilissimae ejus Dictiones, quam modo Hungariam dicimus, cum annexis Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Serviae & Bulgariae, & c. regnis; tum etiam Transylvaniae, Valachiae, Moldaviae, provinciis. Gloriosissimo, & vere augusto ejusdem assertori, belli, pacisque arbitrio Cariolo VI. romanorum imperatori, catholico, apostolicoque regi, & . inscripta, dum positiones universae philosophiae defenderet ... Nicolaus Csaki de Keresztszegh ... ex praelectionibus R. P. Mishaelis Bonbardii e Societate Jesu, AA. LL. & Phil. doctoris, & Professoris emeriti, nec non P. T. senioris, & Consistorialis. Anno MDCC.XVIII. Mense augusto, die, Viennae Austriae (dalje BOMBARDI, Mihael, *Topographia magni Regni Hungariae* ...); vidi preslik naslovnice str. 84. Tekst bule Nikole V. se nalazi u spomenutoj knjizi: Pars II., *Hungaria moderna*, Caput unicum, Segmentum I., XII., *Comitatus Szaladiensis cum Insula Murae*, XI., str. 93-94; vidi preslik str. 10.*

- ⁶ Knjiga ima potpuni naslov: *Natale solum magni Ecclesiae doctoris sancti Hieronymi in rudribus Stridonis occultatum, probatorum nihilominus historicarum, et geographicorum opinionibus, ac brevis Illyricanae chronologiae adjumento erutum, atque cum vita ejusdem purpurati Dalmatae per A. R. P. Josephum Bedekovich, Ordinis Fratrum Eremitarum S. Pauli primi Eremitae Definitorem Generalem patefactum, anno reparatae Salutis MDCCCLII., Neostadii Austriae, ex typographeo Mülleriano* (dalje: *Natale solum* ...); vidi preslik naslovnice str. 85.

Tekst bule Nikole V., kako ju je tiskao Bedeković, nalazi se u spomenutoj knjizi: Pars I., *Caput XLIV., Oppidium Stridon, Natale solum S. Hieronymi indigitatur*, str. 175-176; vidi preslik str. 11.

Hrvatski prijevod tog važnog djela Marka Rašića, objavljen je tek 2017. godine, dakle, nakon 265 godina pod naslovom - JOSIP BEDEKOVIĆ, *Knjiga o sv. Jeronimu, Iliriku i Međimurju*. JOSEPHUS BEDEKOVICH, *Natale solum magni Ecclesiae doctoris sancti Hieronymi ...*, Neostadii Austriae, 1752., Zagreb-Čakovec 2017. (dalje: BEDEKOVIĆ, Josip, *Knjiga o sv. Jeronimu, Iliriku i Međimurju* ...); nakladnici tog važnog pothvata su: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Ogranak Matice Hrvatske u Čakovcu, Tkalčić - Društvo za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije, Družba braće hrvatskoga zmaja, Zrinska garda Čakovec, a izvršni nakladnik je Izdavačka kuća Meridijani (vidi preslik str. 86). Naslov prijevoda toga djela ne odgovara Bedekovićevom, jer je preopćenit, nije istaknuto ono što je sam pisac želio naglasiti u naslovu, a to je: „rodno mjesto sv. Jeronima“ i „Štrigova“. Cjelovit hrvatski prijevod naslova Bedekovićeve djela nalazi se na

papinskog pisma nalazi u knjizi koja ima naslov *Topographia magni Regni Hungariae*“,⁷ napisao je na latinskom jeziku već spomenuti poznati isusovac, profesor, pisac, autor Ugarske topografije Bombardi.

Iznimno važno djelo Josipa Bedekovića – u kojem se nalazi i spomenuta bula⁸ – preveo je Marko Rašić, a objavljeno je tek 2017. godine.

U prvom dijelu ove knjige donosimo, po prvi put, preslik rukopisnog izvornika bule pape Nikole V., i njezin prijepis što ga je načinio Andrija Lukinović, te malo različite tiskane prijepise (transkripcije) Mihaela Bombardija i Josipa Bedekovića. Uvrstili smo i preslik hrvatskog prijevoda Bedekovićeva prijepisa bule što ga je načinio Marko Rašić. U drugom dijelu objavljujemo prilog pod naslovom *Papa Nikola V. i Štrigova. Bula Nikola V. Gloriosus Deus in sanctis suis iz 1447. godine, za crkvu rodnog mjesta svetoga Jeronima*. Na kraju donosimo *Fotoprilog* i *Sažetke* na raznim jezicima.

Ovo djelo objavljujemo o 1600. obljetnici smrti sv. Jeronima (rođen oko 347. godine u Štrigovi /Stridon/, a umro u Betlehemu 30. rujna 419. ili 420. godine), te o 572. obljetnici izdanja spomenute bule. Ovime želimo dati mali doprinos znanosti i vratiti sv. Jeronima ne samo u njegov zavičaj nego i puno šire, a papi Nikoli V. odati dužno priznanje, poštovanje i zahvalnost za sve što je učinio za hrvatski narod i za naš katolički puk ne samo u Rimu nego i u Hrvatskoj, naglašavamo za crkvu sv. Jeronima u Štrigovi.

15. stranici spomenutog hrvatskog prijevoda i glasi: *Rodno mjesto velikoga crkvenog učitelja svetoga Jeronima, skriveno pod ruševinama Štrigove (Stridona), koje je objelodanio prema mišljenju orsnihi povjesničara i zemljopisaca s kratkom ilirskom kronologijom te objavio sa životopisom istoga grimiznog Dalmatinca vječasnii otac Josip Bedeković, generalni vijećnik Reda braće prvog pustinjaka sv. Pavla, godine opet stečenog spasenja 1752. u Austrijskom Novom mjestu iz Müllerove tiskare* (vidi preslik str. 87); u našem prilogu služimo se spomenutim hrvatskim prijevodom Bedekovićevog djela, a s obzirom na bulu Nikole V. ističemo što je u izvorniku napisano drukčije.

⁷ BEDEKOVIĆ, Josip, *Knjiga o sv. Jeronimu, Iliriku i Međimurju ...*, nav. dj., Prvi dio, XL-VII./IX., str. 178.

⁸ Hrvatski prijevod bule vidi u BEDEKOVIĆ, Josip, *Knjiga o sv. Jeronimu, Iliriku i Međimurju ...*, nav. dj., Prvi dio, XLIV./VI., str. 171. vidi preslik str. 12.

1. Bula pape Nikole V. *Gloriosus Deus in sanctis suis* za crkvu sv. Jeronima u Štrigovi

Postoje razne vrste papinskih isprava. Ovdje spominjemo samo neke: bullae seu litterae sollemnes, litterae breves, brevia, privilegia, litterae concistoriales, litterae gratiosae et mandata, litterae clausae, litterae secretae, litterae ante coronationem, cadulae introclusae, ...⁹ Kada stari autori govore o ispravi Nikole V. glede sv. Jeronima i Štrigove govore da se radi o buli ili breveu. Izvornik, rukopisni *uredski, radni primjerak* spomenutog spisa pronađen je u Tajnom Vatikanskom arhivu dok je izvornik, *svečani primjerak* te isprave za sada izgubljen, stoga možemo samo indirektno iz radne verzije isprave zaključiti da se radi o buli. Bule (bullae ili litterae sollemnes) se u hrvatskom jeziku ponekad nazivaju i pečatnice. To su javne papinske isprave, napisane redovito na latinskom jeziku, a govore o važnim pitanjima. One započinju imenom pape i riječima u nastavku „Episcopus, servus servorum Dei“, a završavaju „Datum Romae, apud Sanctum Petrum“, datumom te naznačenom godinom pontifikata dotičnog pape s potpisima točno određenih mjerodavnih predstavnika što ih je papa odredio, a koji potvrđuju sadržaj bule. Bule imaju pečat na kojem su likovi apostola Petra i Pavla, a uokolo (ili na drugoj strani) ime je Pape koji bulu izdaje; pečat se obično nalazi u kutijici koja je pričvršćena platnenom vrpcom na tekst isprave. *Breve* ili *brev* (litterae breves, brevia) te papinska povelja (diploma pont.) manje su svečane službene papine isprave o važnim stvarima ali ne kao o onima o kojima se govori u buli; breve obično počinje riječima „In perpetuam rei memoriam“ a završava datumom, potpisima ili potpisom ovlaštenog i pečatom („annulus Piscatoris“).¹⁰

⁹ Vidi Schedario Baumgarten. *Descrizione diplomatica di bolle e brevi originali da Innocenzo III a Pio IX*, Riproduzione anastatica con introduzione, indici e indici generali dell'opera a cura di Sergio Pagano, IV, Eugenio IV – Pio IX, (An. 1431-1862) (dalje *Schedario Baumgarten*), Archivio Segreto Vaticano, Città del Vaticano 1986., passim.

¹⁰ Vidi ŠETKA, Jeronim, *Hrvatska kršćanska terminologija*, II. izmijenjeno, popravljeno i upotpunjeno uzdanje, Split 1976., passim.

Poznato je da u svjetskoj povijesti postoje mnoge papine (a i drugih značajnih osoba) isprave, čija je vjerodostojnost dvojbeni radi mnogih krivotvorina koje su se događale pogotovo u Srednjem vijeku. Istina je da su neki stari dokumenti krivotvoreni, obično su nastali u kasnijim razdobljima a njima bi se „dokazivale ili obznanjivale“ neke važne činjenice ili događaji. Što se tiče izvornika bule pape Nikole V., koju smo pronašli, a koja se brižno čuva u Tajnom vatikanskom arhivu, vjerodostojnost, autentičnost je nedvojbeni. Kod Papinih važnih isprava uvijek postoji: *uredski, radni primjerak* isprave koji se čuva u Vatikanskom arhivu i *svečani primjerak isprave* koji se dostavlja onome na koga se odnosi. Jedan i drugi je izvornik. Tako je bilo i sa spomenutom bulom Nikole V.

a) Uredski, radni primjerak bule

Godine 2004. Andrija Lukinović je u Vatikanskom tajnom arhivu pronašao, prepisao i tiskao izvornik *uredskog primjerka* bule¹¹ što je ostalo do danas gotovo nezapaženo. Mi smo donijeli rukopisni preslik te jedinstvene, jedne od najvažnijih isprava za povijest Štrigove, Međimurja, Hrvatske pa i puno šire.¹²

Veoma je važno da je sačuvan u Tajnom vatikanskom arhivu u Rimu *uredski primjerak* bule iz kojega je zapravo prepisan *svečani primjerak* bule koji se redovito šalje ili molitelju ili na koga je adresiran. Njega je, uz pristanak samoga Pape, sastavio, ispravio i potpisao „A. de Magio“¹³; iz knjige *Schedario Baumgarten* jasno je da se radi o Anzelm de Magio (Anselmus de Magio) koji je pisao Papine isprave, među

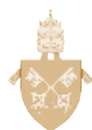
¹¹ Vidi *Povijesni spomenici Zagrebačke biskupije*, sv. VII. 1441.-1465., skupio i priredio Andrija Lukinović, Zagreb, 2004., 128 – vidi preslik na str. 9; u spomenutom tiskanom prijepisu izostavljena je riječ (treći red odozdo) „*praesentes litterae*“.

Prije Lukinovićeve transkripcije bio je tiskan malo izmijenjeni, skraćeni prijepis bule, s komentarom, u JELIĆ, Luka, *L' Istituto croato a Roma*, Appendice: *Avvenimenti recentissimi* di Vinko KISIĆ, Zara 1902., str. 113-114. (vidi preslik str. 82).

¹² Vidi ASV, *Reg. Vat.* 385 ff. 182v-183r - vidi preslik na str. 8.

Prije Lukinovićeve transkripcije bio je tiskan malo izmijenjeni, skraćeni prijepis bule, s komentarom, u JELIĆ, Luka, *L' Istituto croato a Roma*, Appendice: *Avvenimenti recentissimi* di Vinko KISIĆ, Zara 1902., str. 113-114. (vidi preslik str. 82).

¹³ Vidi preslik izvornika str. 8.

ostalima, napisao je i bulu Nikole V.; kao službena osoba on je napisao i mnoge druge isprave raznih papa.¹⁴

Uredskom primjerku bule prethodio je napisani sažetak, pisani rukopisni predložak bule¹⁵ prema kojem se, po već uhodanim pravilima, sastavljao spomenuti primjerak bule; on ostaje uvijek u arhivu izdavaatelja - Pape - a ima istu vrijednost kao i *svečani primjerak* bule. Danas su te isprave uvezane u sveske i čuvaju se u Tajnom vatikanskom arhivu u Rimu. Isprave su složene po datumima i nisu pisane svaka na poseban list nego kako je koja zahtijevala prostor papira. Dakle, gotovo je nemoguće krivotvoriti spomenute dokumente.¹⁶ *Uredski primjerak* piše „scriptor“ (pisar) ili „registrator“, tj. onaj koji je pisao i registrirao u registrator izvornike bula poslane moliteljima ili naslovnicima. *Uredski primjerak* napisan je običnom kaligrafijom: Redaktor ili kolacionar zatim stavlja svoj potpis nakon što je usporedio tekst s prijepisom: On zapravo provjerava je li tekst identičan u oba slučaja: On je, dakle, *kolacionirao* bulu – uspoređivao tekst s prijepisom, provjeravao što je bilo napisano i prepisano.¹⁷ To se jasno vidi u izvorniku uredskog primjerka spomenute bule gdje je redaktor ili kolacionar ispravio za pisara koji je napisao svečanu bulu Nikole V. neke riječi: tako umjesto „*Ecclesiam pro ceteris*“ ispravljeno je „*Ecclesiam pre ceteris*“; umjesto „*frequentur*“ treba pisati „*frequentetur*“, a umjesto „*huiusmodi promptius*“ treba dodati „*huiusmodi manus promptius*“.

Zanimljivo je da su i Mihael Bombardi i Josip Bedeković u svojim već spomenutim knjigama unijeli sve navedene ispravke, ali su u

¹⁴ Vidi *Schedario Baumgarten ...*, str. V-VI, 472, 479-480, 506; obično je bio red: registrirana kopija, minuta (nabacano, nacrtno), uredski registar, uredski primjerak, svečani primjerak.

¹⁵ Sažetak nije sačuvan ali postoje mnogi sažeci koji su preslikani u *Schedario Baumgarten ...*, nav. dj., passim; primjerak sažetka vidi str. 81.

¹⁶ Spomenuta bula Nikole V. iz 1447. godine nalazi se u Vatikanskom tajnom arhivu, *Vatikanski registri*, svezak 385, listovi 182v-183r – vidi preslik str. 6 i 8.

¹⁷ Collatio – provjeravanje, uspoređivanje; dakle, imajući u vidu želju molitelja i volju pape koji je izdavatelj bule, abreviator sastavlja odgovor prema obrascu kako se piše bula; skriptor ili skriba (pisar) piše tekst (čistopis) bule; registrator upisuje bulu u Vatikanski registar iz koje se onda, nakon što je korektor ili kolacionar ispravio eventualne pogreške, pisar prepisuje, obično na pergamentu, svečani tekst bule koju još jednom pregledava korektor, te šalje molitelju; u slučaju spomenute bule Nikole V. sačuvan je samo izvornik „radna verzija“ koja se čuva u ASV.

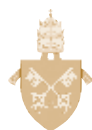

SAŽETAK

BULA PAPE NIKOLE V. ZA CRKVVU RODNOGA MJESTA SVETOGA JERONIMA U ŠTRIGOVI (STRIDON)

Bula pape Nikole V. *Gloriosus Deus in sanctis suis* (Bog slavan u svecima svojim) izdana je u Rimu 10. studenoga 1447. godine za crkvu rodno-ga mjesta svetoga Jeronima u Štrigovi. Dragocjen je to povijesni izvor koji jasno govori o velikoj ljubavi rimskoga prvosvećenika prema sv. Jeronimu, koji je „uzvišeniji od ostalih“ svetaca, jer je „proslavio svetu majku Crkvu“ te je poput „goruće svjetiljke postavljen na svijećnjak u domu Gospodnjem“. Papa s poštovanjem govori i o gradu Štrigovi, koja se nalazi u nekadašnjoj Zagrebačkoj biskupiji, gdje je ban kraljevine Slavonije Fridrik Celjski izgradio novu crkvu posvećenu Svecu i to na mjestu gdje se nalazila Jeronimova roditeljska kuća u kojoj je bio othranjen i odgojen („... ecclesiam sine cura sancti Hieronymi de Strigone, Zagradiensis diocesis, que olim domus paterna ipsius sancti et in qua nutritus et educatus extitit, ...“). Rimski Prvosvećenik spominje da ga je na pisanje bule potakla velika ljubav i poštovanje što ga iskazuje prema sv. Jeronimu i njemu posvećenoj crkvi spomenuti grof kao i ostali vjernici, kako domaći tako i oni koji hodočaste iz bližih i dalekih krajeva u Štrigovu. Bulom papa Nikola V. podjeljuje vjernicima, uz određene uvjete, posebne milosti. Ističemo da je **Štrigova** jedino mjesto u svijetu koje ima potvrdu spomenutoga Pape da se upravo u njoj rodio sv. Jeronim.

U Vatikanskom tajnom arhivu pohranjen je *Uredski, radni primjerak* bule pape Nikole V., a izvornik *Svečanog primjerka* bule nismo imali sreće pronaći. Isusovac Mihael Bombardi u svom tiskanom djelu *Topographia Magni Regni Hungariae* iz 1718. godine donosi cijeli, malo izmijenjeni, tekst *Svečanog primjerka* bule pape Nikole V., a od Bombardija bulu preuzima 1752. godine i tiska Josip Bedeković u svom poznatom djelu *Natale solum magni Ecclesiae doctoris sancti Hieronymi in rudibus Stridonis occultatum* koje je na hrvatski jezik prevedeno tek 2017. godine.

U prvom dijelu ove knjige donosimo preslik rukopisnog *uredskog, radnog primjerka* bule Pape Nikole V. i njezin tiskani prijevod, zatim tiskane prijepise *svečanog primjerka* bule što su ih načinili Mihael Bombardi i Josip Bedeković; uvrstili smo i preslik hrvatskog prijevoda Bedekovićeve prijepisa bule što ga je načinio Marko Rašić. U drugom dijelu objavljujemo prilog pod naslovom *Papa Nikola V. i Štrigova. Bula Nikole V. Gloriosus Deus in sanctis suis iz 1447. godine, za crkvu rodnog mjesta svetoga Jeronima*. Djelo smo popratili slikopisima koji pojašnjavaju tekst i smisao bule.

Ovo djelo objavljujemo o 1600. obljetnici smrti sv. Jeronima (rođen oko 347. godine u Štrigovi (Stridon) a umro u Betlehemu 30. rujna 419. ili 420. godine), te o 572. obljetnici izdanja spomenute bule. Ovim želimo dati mali doprinos znanosti i vratiti sv. Jeronima ne samo u Štrigovu nego i puno šire, a papi Nikoli V. odati dužno priznanje, poštovanje i zahvalnost za sve što je učinio za hrvatski narod i za naš katolički puk.

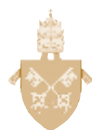

RIASSUNTO

LA BOLLA DI PAPA NICCOLÒ V PER LA CHIESA DI ŠTRIGOVA (STRIDON), PAESE NATALE DI SAN GIROLAMO

La Bolla di papa Niccolò V *Gloriosus Deus in sanctissimis* fu emanata a Roma il 10 novembre 1447 per la chiesa del paese natale di San Girolamo, Štrigova, nel Međimurje, la regione più settentrionale dell'odierna Croazia, tra i fiumi Mura e Drava. Sottolineiamo, per inciso, come Štrigova sia l'unico luogo del mondo per il quale vi sia una conferma papale che proprio in esso è nato San Girolamo. Si tratta di una fonte storica preziosa che mostra chiaramente il grande amore del pontefice romano per San Girolamo, il quale „come fulgido lume sul candelabro nella casa di Dio, più di ogni altro ha reso gloria alla propria madre Chiesa“. Il papa parla con rispetto e considerazione anche della cittadina di Štrigova, che si trovava nella Diocesi di Zagabria, poiché proprio lì il bano del Regno di Slavonia, Federico II conte di Cilli, aveva fatto costruire una nuova chiesa dedicata al Santo, sul luogo dove si trovava la sua casa natale, nella quale il Santo fu allevato e cresciuto („... *ecclesiam sine cura sancti Hieronymi de Strigone, Zagrabiensis diocesis, que olim domus paterna ipsius sancti et in qua nutritus et educatus extitit, ...*“). Il romano pontefice afferma di essere stato spinto alla redazione ed emanazione di tale Bolla dal grande amore e venerazione che dimostravano verso San Girolamo, e la chiesa a lui dedicata, il sucitato conte così come il resto dei fedeli, sia del luogo che i pellegrini che si recavano a Štrigova provenienti da luoghi vicini e lontani. Con tale Bolla papa Niccolò V elargisce ai fedeli, a determinate condizioni, particolari grazie.

Nell'Archivio segreto vaticano è conservato la *Copia di segreteria*, cioè la copia da lavoro, della bolla di papa Niccolò V, mentre non abbiamo avuto la fortuna di trovare la *Copia ufficiale solenne* di tale Bolla. Il gesuita Mihael Bombardi riporta, nella sua opera *Topographia Magni Regni Hungariae*, pubblicata nel 1718, l'intero testo della *Copia*

ufficiale solenne della Bolla di papa Niccolò V, tuttavia con qualche errore, e proprio dal Bombardi prende e stampa nel 1752 tale bolla Josip Bedeković, nella sua famosa opera *Natale solum magni Ecclesiae doctoris sancti Hieronymi in ruderibus Stridonis occultatum*, la quale fu tradotta in croato solamente nel 2017.

Nella prima parte di questo libro riportiamo la riproduzione fotografica del manoscritto della *Copia di segreteria* della Bolla di papa Niccolò V e la sua trascrizione stampata, così come le trascrizioni stampate della *Copia ufficiale solenne* realizzate da Mihael Bombardi e Josip Bedeković; abbiamo inoltre incluso anche la riproduzione fotografica della traduzione croata, realizzata da Marko Rašić, della trascrizione di Bedeković. Nella seconda parte del volume pubblichiamo il contributo dal titolo *Papa Niccolò V e la Bolla di Štrigova „Gloriosus Deus in sanctis suis“ del 1447 per la chiesa del luogo natale di San Girolamo*. Abbiamo arricchito tale contributo con fotocopie e illustrazioni che spiegano il testo ed il senso della Bolla.

Pubblichiamo questo volume in occasione dei 1600 anni dalla morte di San Girolamo, nato attorno al 347 a Štrigova /Stridon/ e morto a Betlemme il 30 settembre del 419 (o 420), nonché in occasione dei 572 anni dalla pubblicazione della Bolla in questione. Desideriamo in questo modo dare un piccolo contributo ad una maggiore conoscenza della questione e riportare finalmente San Girolamo non solo a Štrigova ma in tutto il Međimurje, così come dare il dovuto riconoscimento e rispetto e gratitudine a papa Niccolò V per tutto quello che ha fatto per il popolo croato e per tutti i cristiani: egli infatti non elargì solamente grazie speciali per la Chiesa di San Girolamo a Štrigova con la Bolla *Gloriosus Deus in sanctis suis* ma aiutò grandemente anche la difesa dei cristiani dalle invasioni e scorribande turche nei Balcani. Oltre a ciò, con la Bolla *Piis Fidelium Votis* del 1455 egli donò alla Confraternita croata di San Girolamo in Roma la diroccata chiesetta di Santa Marina, che fu completamente ricostruita e quindi dedicata a San Girolamo. Assieme alla Chiesa il papa donò anche il terreno circostante, sul quale furono costruiti l'ospizio per i pellegrini croati nella città eterna e l'ospedale. Oggi su tali terreni si trovano la Chiesa croata di San Girolamo ed il Pontificio Collegio Croato di san Girolamo.

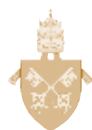

ZUSAMMENFASSUNG

DIE BULLE DES PAPSTES NIKOLAUS V. FÜR DIE KIRCHE DES GEBURTSORTS DES HL. HIERONYMUS IN ŠTRIGOVA (STRIDON)

Die Bulle des Papstes Nikolaus V. *Gloriosus Deus in sanctis suis* (*Der glorreiche Gott in seinen Heiligen*) wurde in Rom am 10. November 1447 für die Kirche des Geburtsorts des hl. Hieronymus in Štrigova, in Međimurje herausgegeben. Wir heben hervor, dass Štrigova der einzige Ort auf der ganzen Welt ist, der eine päpstliche Bescheinigung hat, dass der hl. Hieronymus eben dort geboren wurde. Sie ist eine wertvolle geschichtliche Quelle, die klar die große Liebe des römischen Pontifex gegenüber dem hl. Hieronymus zeigt, weil er „der erhabenere von den übrigen“ Heiligen ist, da er „die heilige Mutter Kirche verherrlicht hat“, und deswegen als „eine brennende Kerze auf den Leuchter im Tempel des Herrn gestellt ist“. Der Papst spricht mit Achtung auch über die Stadt Štrigova, die sich in der Diözese Zagreb befindet, weil der Banus, d.i. der höchste Repräsentant des Königums Slawonien Fridrik Celjski hier eine neue Kirche, geweiht dem Heiligen, gebaut hat. Die Kirche wurde auf dem Platz des Elternhauses des hl. Hieronymus gebaut, in dem er aufgezogen und erzogen wurde („... ecclesiam sine cura sancti Hieronymi de Strigone, Zagrabiensis diocesis, que olim domus paterna ipsius sancti et in qua nutritus et educatus extitit, ...“). Der römische Pontifex erwähnt, dass ihn zum Schreiben der Bulle die große Liebe und Achtung bewegte, die zu dem hl. Hieronymus und der ihm geweihten Kirche der erwähnte Graf als auch Gläubige zeigen, wie die einheimischen so auch diejenigen, die aus näheren wie auch entfernten Gegenden nach Štrigova pilgern. Mit der Bulle erteilt der Papst Nikolaus V. den Gläubigen, unter bestimmten Bedingungen, besondere Gnaden.

In dem Vatikanischen Geheimarchiv ist *das Büro-, Arbeitsexemplar* der Bulle des Papstes Nikolaus V., aufbewahrt. *Das Festexemplar* der Bulle haben wir nicht finden können. Der Jesuit Mihael Bombar-

di bringt in seinem gedruckten Werk *Topographia Magni Regni Hungariae* aus dem Jahr 1718 den ganzen, ein wenig veränderten Text des *Festexemplars* der Bulle von Nikolaus V. Von Bombardi hat Josip Bedeković den Text der Bulle übernommen und im Jahre 1752 in seinem bekannten Werk *Natale solum magni Ecclesiae doctoris sancti Hieronymi in ruderibus Stridonis occultatum* gedruckt, das ins Kroatische erst im Jahre 2017 übersetzt wurde.

Im ersten Teil dieses Buches bringen wir die Kopie des handschriftlichen *Büro-, Arbeitsexemplars* der Bulle des Papstes Nikolaus V. und ihre gedruckte Abschrift, dann die gedruckten Abschriften des *Festexemplars* der Bulle, die Mihael Bombardi und Josip Bedeković gemacht haben; beigelegt haben wir auch die Kopie der von Marko Rašić ins Kroatische übersetzte Bedekovićs Abschrift der Bulle. Im zweiten Teil veröffentlichen wir einen Beitrag unter dem Titel *Papst Nikolaus V. und Štrigova. Die Bulle „Gloriosus Deus in sanctis suis“ aus dem Jahre 1447 für die Kirche des Geburtsorts des hl. Hieronymus*. Dem Werk wurden Fotografien beigelegt, die den Text und den Sinn der Bulle deuten.

Das Buch veröffentlichen wir zum 1600. Jahrestag des Todes des hl. Hieronymus (geb. 347 in Štrigova /Stridon/, verstorben in Betlehem am 30. September 419 oder 420) und zum 572. Jahrestag der Veröffentlichung der erwähnten Bulle. Auf diese Weise wollen wir einen kleinen Beitrag zu Wissenschaft leisten und den hl. Hieronymus in Štrigova und darüber hinaus in Erinnerung bringen und dem Papst Nikolaus V. die pflichtmäßige Anerkennung, Ehre und Dank für alles erweisen, was er für Kroatien und unser katholisches Volk getan hat.

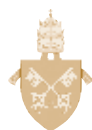

SUMMARY

BULL PROMULGATED BY POPE NICHOLAS V FOR A CHURCH IN ŠTRIGOVA (STRIDON), THE BIRTHPLACE OF SAINT JEROME

On November 10, 1447, the bull *Gloriosus Deus in sanctis suis* (God is glorious in his Saints) was promulgated in Rome by Pope Nicholas V for a church in Štrigova, Međimurje, the birthplace of Saint Jerome. It should be emphasized that Štrigova is the only place in the world with pontifical confirmation that Saint Jerome was born there. This valuable historical document clearly shows the Roman Pontiff's great love for the Saint, as he wrote that Jerome was "more exalted than other" saints, "glorified the Holy Mother Church" and, therefore, "was like a burning lamp in a candelabra in the house of the Lord." The Pope also spoke with respect about the town of Štrigova in the Diocese of Zagreb, where the Ban of the Kingdom of Slavonia, Count Frederick of Celje, had a new church built and dedicated to Saint Jerome at the site of the home of the saint's parents, where he was born and raised ("... *ecclesiam sine cura sancti Hieronymi de Strigone, Zagradiensis diocesis, que olim domus paterna ipsius sancti et in qua nutritus et educatus extitit, ...*"). The Roman Pontiff noted that he was moved to write the bull by the great love and respect shown to Saint Jerome and the church dedicated to him by Count Frederick of Celje and others of the faithful, both domestic and pilgrims coming to Štrigova from near and far. With this bull, Pope Nicholas V also granted the faithful certain indulgences under specific conditions.

In the Vatican Secret Archive is the reference copy of the bull issued by Pope Nicholas V but we were unable to find the original formal document. In *Topographia Magni Regni Hungariae*, dated 1718, the Jesuit Mihael Bombardi includes the entire, slightly modified text of the formal copy of the bull promulgated by Pope Nicholas V. In 1752, Bombardi's copy of the bull was reproduced by Josip Bedeković in *Natale solum magni Ecclesiae doctoris sancti Hieronymi in rudibus Stridonis occultatum*, which was not translated into Croatian until 2017.

In the first part of the present volume is a reproduction of the reference copy of the bull promulgated by Pope Nicholas V and a printed reproduction, as well as printed reproductions of the formal copy of the bull by Mihael Bombardi and Josip Bedeković. We have also included a reproduction of the Croatian translation of Bedeković's copy of the bull by Marko Rašić. In the second part of this volume is a section entitled *Papa Nikola V. i Štrigova. Bula Gloriosus Deus in sanctis suis iz 1447. za crkvu rodnoga mjesta svetoga Jeronima* (Pope Nicholas V. and Štrigova. The Bull Gloriosus Deus in sanctis suis dated 1447 for the Church in the Birthplace of Saint Jerome). The accompanying illustrations clarify the text and significance of the bull.

The present volume is published in commemoration of the 1.600th anniversary of the death of Saint Jerome (born circa 347 in Štrigova /Stridon/, died in Bethlehem on September 30, 419 or 420) and the 572nd anniversary of the promulgation of the bull. In this way, we wish to make a small contribution to scholarship, pay homage to Saint Jerome, not only in Štrigova, and recognize Pope Nicholas V's beneficence to the Croatian nation and our Catholic Church.

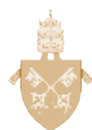

POVZETEK

BULA PAPEŽA NIKOLAJA V. ZA CERKEV ROJSTNEGA KRAJA SVETEGA HIERONIMA V ŠTRIGOVI (STRIDON)

Bula papeža Nikolaja V. *Gloriosus Deus in sanctis suis* (Slavni Bog v svojih svetnikih) je datirana, Rim 10. novembra 1447, za cerkev rojstnega kraja svetega Hieronima iz Štrigove v Međimurju. Poudarjamo, da je Štrigova edino mesto na svetu, ki ima papeško potrdilo, da se je v tem kraju rodil in odraščal sveti Hieronim. Je dragoceni zgodovinski vir, ki jasno kaže veliko ljubezen rimskega papeža do svetega Hieronima, ker je on »višji od ostalih« svetnikov, ker je »proslavil sveto mater Cerkev«, zaradi česar je kakor »goreča svetilka postavljen na svetilnik v hiši Gospodovi«. Papež s spoštovanjem govori o mestu Štrigova, ki je bilo v Zagrebški škofiji, kjer je ban kraljevine Slavonije Friderik Celjski zgradil novo cerkev, posvečeno temu svetniku in to na kraju, kjer je bila Hieronimova rojstne hiše, v kateri je bil vzgojen (»... *ecclesiam sine cura sancti Hieronymi de Strigone, Zagrabiensis diocesis, que olim domus paterna ipsius sanctiet in qua nutritus et educatus extitit, ...*«). Rimski prvi duhovnik poudarja, da so ga k pisanju bule spodbudili velika ljubezen in spoštovanje do sv. Hieronima in njemu posvečene cerkve ter spoštovanje do omenjenega grofa kakor tudi vernikov, tako domačih kakor tistih, ki romajo k njemu v Štrigovo iz bližnjih in daljnih krajev. Z bulo papež Nikolaj V. vernikom pod določenimi pogoji podeljuje posebne milosti.

V Vatikanskem tajnem arhivu je ohranjen uradni delovni izvod bule papeža Nikolaja V., slovesnega izvoda izvirnika bule pa nismo uspeli najti. Jezuit Mihael Bombardije v tiskanem delu *Topographia Magni Regni Hungariae* iz leta 1718 objavil celotno, nekoliko spremenjeno besedilo slovesnega izvoda bule papeža Nikolaja V. Na Bombardijevo objavo se sklicuje Josip Bedeković, ki jo povzame in natisne v znanem delu *Natale solum magni Ecclesiae doctoris sancti Hieronymi in ruderibus Stridonis occultatum*. Le-ta jebila v hrvaški jezik prevedena šele leta 2017.

V prvem delu knjige objavljamo kopijo *uradnega delovnega izvoda* bule papeža Nikolaja V. in njen tiskani prepis, zatem pa prepise *slovesnega izvoda bule*, ki sta ga objavila Mihael Bombardi in Josip Bedeković. Vanjo smo uvrstili tudi kopijo hrvaškega prevoda Bedekovićevega prevoda bule, ki jo je pripravil Marko Rašić. V drugem delu objavljamo prilogo pod naslovom *Papež Nikolaj V. in Štrigova. Bula Gloriosus Deus in sanctissuis iz leta 1447. za cerkev rojstnega mesta sv. Hieronima*. Delo smo pospremili s fotografijami, ki predstavljajo tekst in smisel bule.

Knjigo objavljamo ob 1600. obletnici smrti sv. Hieronima (rojen okrog 347 v Štrigovi /Stridon/, umrl pa je v Betlehemu 30. septembra leta 419 ali 420), in 572. obletnici izdaje omenjene bule. Z znanstvenim prispevkom želimo vrniti sv. Hieronima ne samo v Štrigovo, temvečv širše okolje, ter dati papežu Nikolaju V. dolžno priznanje, spoštovanje in zahvalo za vse, kar je storil za hrvaški narod in tukašnje katoliško ljudstvo.

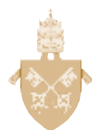

ÖSSZEFOGLALÓ

V. MIKLÓS PÁPA BULLÁJA SZENT JEROMOS SZÜLŐHELYE, STRIDÓVÁR (ŠTRIGOVA - STRIDON) TEMPLOMÁNAK

V. Miklós pápa Szent Jeromos szülőhelye, Stridóvár templomának szentelt, *Gloriosus Deus in sanctis suis* (Isten szentjeiben dicsőített) elnevezésű bulláját Rómában adták ki 1447. november 10-én. Értékes történelmi forrás ez, amely világosan mutatja a római egyházfőnek Szent Jeromos iránti hatalmas szeretetét, aki "fenségesebb a többi szentnél", mert "megdicsőítette a Anyaszentegyházat", így "égő mécses az Úr házában lévő gyertyatartón". A pápa tisztelettel szól Stridóvárról is, amely az egykori Zágrábi Püspökség területén található. Itt Cillei Frigyes, szlavón bán a szent tiszteletére új templomot épített azon a helyen, ahol Jeronim szülőháza helyezkedett el, amelyben felnevelték ("... ecclesiam sine cura sancti Hieronymi de Strigone, Zagrabiensis diocesis, que olim domus paterna ipsius sancti et in qua nutritus et educatus extitit, ..."). A római pápa megemlíti, hogy a bulla megírására az említett gróf és a hívők, úgy a helybéli, mint a közeli és távoli helyekről Stridóvárba zarándokok Szent Jeromos és a neki szentelt templom iránti hatalmas szeretete és tisztelete ösztönözte. V. Miklós pápa a bullával - bizonyos feltételek mellett - különleges kegyelmeket nyújtott a hívőknek. Kiemeljük, hogy Stridóvár az egyedüli hely a földön, amely az említett pápának olyan igazolásával rendelkezik, hogy éppen ott született Szent Jeromos.

A Vatikáni titkos levéltárban található V. Miklós pápa bullájának hivatali munkapéldánya, a *Díszpéldány* eredetijét pedig még nem volt szerencsénk megtalálni. Mihael Bombardi jezsuita az 1718-ban kiadott *Topographia Magni Regni Hungariae* nyomtatott művében megjelentette V. Miklós pápa bullája *Díszpéldányának* teljes, kissé módosított szövegét. Bombardi atyától a bullát 1752-ben átveszi Josip Bedeković *Natale solum magni Ecclesiae doctoris sancti Hieronymi in rudibus Stridonis*

occultatum című ismert művében, amelyet csak 2017-ben fordítottak horvát nyelvre, majd kinyomtatja a könyvet.

E könyv első részében megjelentetjük V. Miklós pápa bullájának *hivatali munkapéldánya* kéziratának másolatát és annak nyomtatott átiratát, továbbá a Mihael Bombardi és Josip Bedeković által készített *Díszpéldány* nyomtatott átiratát. Ugyancsak belefoglaltuk ez utóbbi szöveg horvát fordításának másolatát is, amelyet Marko Rašić készített el. A második részben *V. Miklós pápa és Stridóvár - V. Miklós pápa 'Gloriosus Deus in sanctis suis' bullája 1447-ből Szent Jeromos szülőhelyének templomáért* címmel mellékletet jelentetünk meg. A művet képillusztrációk kísérik, amelyek a bulla szövegének és értelmének magyarázatára szolgálnak.

E művet Szent Jeromos halálának 1600-ik évfordulója (született 347 körül Stridóvárban /Štrigova/, elhunyt Betlehemben 419. vagy 420. szeptember 30-án) és az említett bulla kiadásának 572. évfordulója alkalmából jelentetjük meg. Ezzel szeretnénk a tudományhoz szerényen hozzájárulni és visszaadni Szent Jeromost nem csak Stridóvárnak, hanem szélesebb körben is, V. Miklós pápának pedig kellő elismerést, tiszteletet és hálát adni mindazért, amit a horvát nemzetért és a katolikus népünkért tett.

PODACI O AUTORU

Matija BERLJAK, sin Pavla i Marije rođene Sobočanec, rođen je 23. veljače 1945. godine u Cirkovljanu. Osmogodišnju školu završio je u rodnome mjestu i u Prelogu 1959., a gimnaziju u Zagrebu; diplomirao je teologiju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1971. godine. Za svećenika je zaređen u lipnju 1970. te je nakon toga godinu dana bio župni vikar u Zagrebu. Od 1971. godine studira u Italiji kanonsko pravo i moralnu teologiju. Na

Pravnom fakultetu Papinskog sveučilišta Gregorijana u Rimu položio je licencijat s radom *La personalità giuridica delle „Piae causae“ secondo il diritto di Giustiniano*, Roma, 1973., a doktorirao je s pravno-filozofsko-teološkom disertacijom na Fakultetu kanonskoga prava Sveučilišta Gregorijana. Dio teze objavljen je početkom 1978. pod naslovom *Il diritto naturale e il suo rapporto con la Divinità in Ugo Grozio*. Dobi-va nagradu (medalju) istoimenog Sveučilišta jer je postigao „un grado accademico con merito distinto“ što mu omogućuje u Rimu tiskanje knjige pod istim naslovom. U Rimu je također završio moralnu teologiju na Alfonzijanumu (Papinsko Lateransko sveučilište) s radom *Sulla sacramentalità del matrimonio „nel Signore“*, Roma 1975. godine.

Matija Berljak je redoviti sveučilišni profesor u trajnom zvanju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu gdje je predavao na dodiplomskom i postdiplomskom studiju. Bio je dugi niz godina pročelnik Katedre kanonskoga prava, a u nekoliko navrata vršio je i službu prodekana; predavao je i na Visokoj bogoslovnoj školi u Đakovu, a kao gost profesor predavao je na Pravnom fakultetu u Zagrebu i na Scuola di formazione teologica - Pisa (Italija). Godine 2019. izabran je u počasno zvanje *professor emeritus*.

Berljak je radio kao savjetnik i sudac na Ženidbenom sudu u Zagrebu, a bio je i sudski vikar ili oficijal Međubiskupijskog prizivnog suda u Zagrebu. Bio je član Zbora prebendara Prvostolne crkve

zagrebačke, a kao kanonik Prvostolnog kaptola zagrebačkog bio je „magister“ i „lektor“, obavljao je službu Kalničkog i Turopoljskog arhidakona, bio je član Konzistorija Zagrebačke nadbiskupije, član je Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije, uz to vrši i mnoge druge crkvene službe. Imenovan je protojerejem Križevačke eparhije, jedan je od utemeljitelja Muzeja Croata insulanus u Prelogu kojemu je darovao sva umjetnička djela hrvatskih i inozemnih umjetnika koja su izložena u stalnoj postavi Muzeja; uz to darovao je Knjižnici i čitaonici Grada Preloga puno vrijednih knjiga. U rodnome mjestu Cirkovljanu osmislio je i obogatio Trg svetog Lovre darovavši dvanaest velikih umjetničkih djela. Primio je brojne zahvale, priznanja i nagrade.

Član je: Društva za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije „Tkalčić“, Hrvatskog književnog društva Sv. Jeronim, Zrinske garde Čakovec, Matice Hrvatske Zagreb, ...

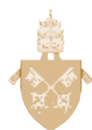

Držao je predavanja na brojnim znanstvenim skupovima u Hrvatskoj i inozemstvu. Sudjelovao je u mnogim povjerenstvima za izradu ugovora i drugih pravnih akata. Savjetnik je crkvenim i državnim fizičkim i pravnim osoba glede kanonskih propisa.

Dr. Berljak je pisac knjiga, priručnika, članaka, a znanstveno-istraživački rad je usmjerio istraživanju pravne znanosti, hrvatsko kanonsko-pravnog nazivlja, prijevodu pravnih izvora, partikularnom zakonodavstvu, tumačenju i analiziranju pravnih odredbi, kao i diplomaciji te politici Marka Antuna de Dominisa, Huga Grotiusa, Josipa Pazmana, ... Članke je objavljivao u raznim časopisima, publikacijama, zbornicima i katalozima. Prevodio je s nekoliko stranih jezika, a bio je urednik i nekoliko knjiga. Obradio je mnogo pojmova za *Hrvatski leksikon*, I. sv. (A-K), Zagreb 1996., i za II. sv. (L-Ž), Zagreb, 1997. te za *Opći religijski leksikon* (A-Ž), Zagreb, 2002.; za *Pravni leksikon*, u kojem je bio i urednik struke „kanonsko pravo“ obradio je mnoge pojmove, Zagreb, 2007.

U svom bogatom spisateljskom opusu objavio je (ciklostilom), za dodiplomski studij, tri udžbenika iz kanonskog prava: *Ženidbeno pravo Katoličke Crkve*, Đakovo, 1978./79.; *Kazneno pravo Katoličke Crkve*, Đakovo, 1979./80. i *Postupno i imovinsko pravo Katoličke Crkve*, Đakovo, 1980. godine. Objavljene su i njegove sljedeće knjige ili veliki prilozi u knjigama: *Il diritto naturale e il suo rapporto con la Divinità in Ugo Grozio*,

Roma, 1978. (ispravljena i dopunjena već tiskana doktorska disertacija); *Kanonski oblik ženidbe*, Zagreb, 1984.; *Stvarno kazalo i Usporedni popis kanona u: Zakonik kanonskoga prava*, Zagreb, 1988., str. 829–995; drugo izdanje, prošireno i ispravljeno *Stvarno kazalo i Usporedni popis kanona u Zakonik kanonskoga prava s izvorima*, Zagreb, 1996., str. 969–1162; *Usporedni popis kanona* (zajedno sa Stanislavom Kosom) u: *Zakonik kanona istočnih Crkava s izvorima*, Zagreb, 1996., str. 1149–1197; *Kanonski oblik ženidbe. Povijesni razvoj - Zakonik kanonskoga prava/1983.*, Zagreb, 1999.; *Sakramenti ozdravljenja. Pokora i bolesničko pomazanje. Pravno-pastoralni komentar*, Zagreb, 2004.; *Kodeks kanonskog prava uređen po odredbi Sv. Oca Pape Pija X., proglašen po nalogu pape Benedikta XV.*, preveo Franjo Herman, Zagreb, 2007.; *Kumovi * Svjedoci. Krst – Potvrda – Ženidba*, Zagreb, 2010.; *Posvetiteljska služba Crkve II., Sakramenti ozdravljenja. Pokora i bolesničko pomazanje*, Zagreb, 2013.; *Nikola Zrinski Sigetski. Darovnica župi Svetoga Jurja na Bregu iz 1563.*, (zajedno s Vladimirom Kapunom), Zagreb - Čakovec, 2013.; *Zakonik crkvenog prava uređen po odredbi pape Pija X., proglašen po nalogu pape Benedikta XV. (1917.). Dr. Josip Pazman (1863. - 1925.)*, Zagreb - Rim, 2014.; drugo izdanje, prošireno i ispravljeno *Nikola Zrinski Sigetski. Darovnica župi Svetoga Jurja na Bregu iz 1563.*, (zajedno s Vladimirom Kapunom), Zagreb - Čakovec - Sveti Juraj na Bregu 2014.; *Dr. Josip Pazman 1863. - 1925.*, Zagreb - Rim, 2015.; *Dvadeseta obljetnica potpisivanja ugovora između Katoličkog bogoslovnog fakulteta i Sveučilišta u Zagrebu. Dokumentacija (1952. - 2016.)*, Zagreb, 2016.; *Vir i uvir našega življenja. Trg Svetoga Lovre u Cirkovljanu. Fotomonografija*, Zagreb, 2017.; *Upoznajmo Cirkovljan*, Cirkovljan - Zagreb, 2017; BEDEKOVIĆ, Josip - FELETAR, Dragutin - BERLJAK, Matija - LOGOŽAR, Leonard, *Prinosi za povijest Štrigove. Štrigova - rodno mjesto sv. Jeronima, Štrigova* 2019.; *Bula pape Nikole V. za crkvu rodnoga mjesta svetoga Jeronima u Štrigovi*, Zagreb - Štrigova, 2019.

KAZALO IMENA OSOBA

Anita Novak

B

Bartolić, Zvonimir 48
Baumgarten (*Schedario*) 18 – 20,
41, 64
Bedeković, Josip 5, 11 – 12,
16 – 17, 20 – 27, 30 – 32,
34 – 35, 37 – 38, 40, 42 – 55,
57 – 59, 61, 63 – 67, 69,
85 – 87, 91, 100 – 102, 104,
106 – 110, 112, 115, 121
Belostenec, Ivan 48
Berljak, Matija 1 – 5, 13, 15, 27,
31, 38, 48, 64 – 65, 67, 70,
113 – 115, 126
Bertoš, Miroslav 28, 67
Bobovec, Damir 5
Bogdan, Jure 31 – 32, 35, 65, 69
Bombardi, Mihael 5, 10, 16 – 17,
20 – 25, 27, 37 – 38, 49, 51,
54, 61, 63, 65, 84, 101 – 104,
106 – 112, 121
Bratulić, Josip 68
Brkan, Jure 2

C

Car, Blaž 46

Celjski, Fridrik 15, 21 – 22,
24 – 30, 46, 48, 52 – 55, 61,
65, 67, 101, 105, 109
Cerasola, Ludovico 41
Chacón, Alonso 65
Cvitanović, Đurđica 68
Czeles, Martin 21, 24

D

De Dominis, Marko Antun 114
De Magio Anzelmo 6, 19,
40 – 41, 60 – 61, 121
Della Bitta, Antonio 36, 79

Đ

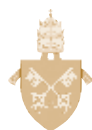
Đurin, Marko 2, 5, 34, 66

E

Esterhazy, Mirko 42, 55
Eugenio IV 18, 64

F

Feletar, Dragutin 2, 27, 47 – 48,
64 – 66, 69, 115
Feletar, Petar 2,
Frančić, Anđela 15, 47 – 48, 66

G

Gagliardi, Pietro 1, 36, 78
Gasparri, Petar 38, 67
Greco, Aulo 66
Grotius, Hugo 114

H

Herman, Franjo 38, 67, 115
Hiemer, Inocent 41, 55
Horvat, Anđela 66, 92
Horvat, Rudolf 38, 50, 66

I

Inhoffer, Melhior 50
Innocenzo III 18, 64
Ivančić, Stjepan 32, 66 - 67, 69

J

Jambrešić, Andrija 48
Jelić, Luka 19, 25, 29, 31 - 33,
50, 67, 69 - 70, 82 - 83
Jerković, Marko 28, 67

K

Kalšan, Janko 26, 67
Kalšan, Vladimir 26, 67
Kapun, Vladimir 27, 65, 115
Katičić, Radoslav 31, 67
Kisić, Vinko 19, 25, 29, 32 - 33,
50, 67, 69 - 70, 82 - 83
Kokša, Giorgio 32, 35, 67

Kolonić, Leopold 21, 24
Korunek, Marijana 27, 54 - 56,
67
Kos, Stanislav 115
Kostrenčić, Marko 31, 66
Koščak, Anđelko 28, 70
Kotromanić, Katarina Kosača 34
Kovačević, Jelena 68
Kovačić, Franjo 35
Kraft Soić, Vanda 68
Križman, Mate 68

L

Lazius, Wolfgang 47
Ligori, Pirha 50
Logožar, Leonard 2, 48, 64 - 65,
70, 115
Lončar, Danijel 5
Lotter, Tobias Conrad 47, 90
Lukinović, Andrija 5, 9, 16 - 17,
19, 23, 69, 121

M

Majstorović, Marijan 68
Maleković, Vladimir 68
Mandac, Marijan 42 - 43, 45, 68
Marković, Ivan 43, 67 - 68
Maslač, Nikola 34, 68
Migne, Jacques Paul 45, 57, 59,
66 - 68, 73
Mikec, Ivan 68
Mirković, Marija 68 - 69
Mirković, Pavka 34
Mlivončić, Ivica 31, 36, 68

Mrkonjić, Tomislav 5
Mutnjaković, Andrija 68

N

Novak, Ćiril 56
Novak, Miroslava 2

O

Oberški, Janko 69

P

Pagano, Sergio 18, 64
Palanović, Elizabeta 69
Papa Benedikt XV. 38, 67, 70,
115
Papa Grgur Veliki 41
Papa Nikola V. 1, 13, 15, 17, 24,
26, 29, 31, 33 – 37, 39 – 41,
48 – 49, 57 – 59, 61 – 62,
68 – 69, 78, 82, 101 – 102,
108,, 128
Papa Siksto V. 41
Parentucelli, Tommaso 30, 31
Pazman, Josip 31, 38, 64, 70,
114 – 115
Perić, Ratko 31, 66 – 67
Pervan, Ivo 68 – 69
Petričević, Jadranka 68
Petrić, Hrvoje 27, 47, 66, 69
Pinelli, Domenico 41
Pintarić, Nedjeljko 5
Pio IX 18, 64
Požgaj, Jasna 69

R

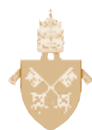
Radoš, Bože 5
Ranger, Ivan Krstitelj 55, 68 – 69,
92, 94, 96, 128
Rašić, Marko 12, 16 – 17, 25,
48, 86 – 87, 102, 104, 106,
108, 110, 112, 125
Razum, Stjepan 5, 28, 69

S

Sambuko, Ivan 50
Schönleben, Ljudevit 50
Slavič, Matija 70
Sofronije Euzebijе Jeronim (sv.
Jeronim) 5, 41
Sović, Antun 69 – 70
Stepinac, Alojzije 5
Stipišić, Jakov 31, 66
Sv. Ambrozije 41
Sv. Augustin 41
Sv. Jeronim 1 – 5, 7, 13, 15 – 18,
21 – 70, 73 – 79, 83, 86 – 87,
91 – 102, 108, 114 – 115,
121 – 128

Š

Šagi-Bunić, Janko Tomislav 45,
70
Šamšalović, Miljen 31, 66
Šanjek, Franjo 34, 36, 70
Šaško, Ivan 50, 70
Ščavničar, Matej 2
Šetić, Nevio 27, 47, 66, 69
Šetka, Jeronim 18

Škalabrin, Nikola 2
Škunca, Stanko Josip 70
Šušnik, Franjo 48
Švarc, Matija 46

T

Tutić, Ines 2

V

Valenčič, Rafko 42, 57, 70

Vischer, Georg Matthäus 47, 90
Vitezović, Pavao Ritter 48
Vitovec, Ivan 28, 69

Z

Zrinski, Juraj IV. 27
Zrinski, Nikola Sigetski 27, 65,
115
Zrinski, Petar 49, 54 – 55
Zündt, Matthias 47, 89

SADRŽAJ

Predgovor	5
-----------------	---

Preslik bule Nikole V. <i>Gloriosus Deus in sanctis suis</i> iz 1447. i neke druge papine isprave koje je potpisao A. de Magio	6
---	---

I.

NICOLAUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI GLORIOSUS DEUS IN SANCTIS SUIZ IZ 1447. ZA CRKVU SV. JERONIMA U ŠTRIGOVI

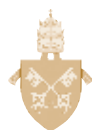
Preslik izvornika bule Nikole V. <i>Gloriosus Deus in sanctis suis</i> iz 1447	8
---	---

Tiskani prijepis rukopisnog izvornika bule Nikole V. <i>Gloriosus Deus in sanctis suis</i> iz 2004. (Andrija Lukinović)	9
--	---

Bombardijev prijepis bule Nikole V. <i>Gloriosus Deus in sanctis suis</i> tiskan 1718.	10
--	----

Bedekovićev prijepis bule Nikole V. <i>Gloriosus Deus in sanctis suis</i> tiskan 1752.	11
--	----

Hrvatski prijevod Bedekovićeve prijepisa bule Nikole V. <i>Gloriosus Deus in sanctis suis</i> iz 2017. (Marko Rašić)	12
---	----

II.

MATIJA BERLJAK, PAPA NIKOLA V. I ŠTRIGOVA. BULA PAPE NIKOLE V. GLORIOSUS DEUS IN SANCTIS SUIS IZ 1447. ZA CRKVU RODNOGA MJESTA SVETOGA JERONIMA

Uvod	15
1. Bula pape Nikole V. <i>Gloriosus Deus in sanctis suis</i> za crkvu sv. Jeronima u Štrigovi	18
a) Uredski, radni primjerak bule	19
b) Svečani primjerak bule	21
2. Molitelj i povod	25
3. Izdavalac bule	30
4. Sadržaj i stilski oblik	36
5. Rodno mjesto i očinski dom te crkva sv. Jeronima prema papi Nikoli V.	41
a) Štrigova Jeronimovo rodno mjesto	44
b) „Očinski dom“ sv. Jeronima	49
6. Značenje bule	58
Zaključak	60
Popis vrela i literature	64
SLIKOVNI PRILOZI	71

SAŽETAK

<i>Bula pape Nikole V. za crkvu rodnoga mjesta svetoga Jeronima u Štrigovi (Stridon)</i>	101
--	-----

RIASSUNTO

<i>La Bolla di papa Niccolò V per la chiesa di Štrigova (Stridon), paese natale di san Girolamo</i>	103
---	-----

ZUSAMMENFASSUNG

<i>Die Bulle des Papstes Nikolaus V. für die Kirche des Geburtsorts des hl. Hieronymus in Štrigova (Stridon)</i>	105
--	-----

SUMMARY

<i>Bull promulgated by Pope Nicholas V for a church in Štrigova (Stridon), the birthplace of Saint Jerome</i>	107
---	-----

POVZETEK

<i>Bula papeža Nikolaja V. za cerkev rojstnega kraja svetega Hieronima v Štrigovi (Stridon)</i>	109
---	-----

ÖSSZEFOGLALÓ

<i>V. Miklós pápa bullája szent Jeromos szülővárosának templomának – Štrigova (Stridóváron)</i>	111
---	-----

Podaci o autoru	113
-----------------------	-----

Kazalo imena osoba	117
--------------------------	-----

Sadržaj	121
---------------	-----

Sveti Jeronime, moli Boga za nas!

Em.^{mo}
Principe
ale Gregorio
di Padoua
Reu.^{mo} Sig.^{ro}

[illegible]

D.V.E. Co.

WINDISCK MARCK

Czirknitzer Zee, o Lago di Czirnitz
o Luga's Palus

PARTE DELLA SCI
OVERO SLAVONIA, AGGI
LA CONTEA DI GILLEA, E WIN
abitata da Popoli Slauini, & S.
descritta da Giacomo Cantelli da Vignola
Geografo del Ser.^{mo} Sig.^{to} Duca di
E data in Luce da Gio. Giac. Rossi delle sue Stampe in

♦ Karta
zapadne
Slavonije
i sjeverne
Hrvatske,
Giacomo
Cantelli, Rim,
1690., donosi
uz ime mjesta
Štrigova
opis da je to
"domovina
sv. Jeronima"

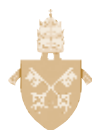

◆ Celestin Medović, *Sveti Jeronim*, Zagrebačka katedrala

♦ Ivan Meštrović, *Sveti Jeronim*, Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu

♦ Ljubica Matulec, *Sv. Jeronim iz Štrigove*, 2019.

- ♦ Na zadnjoj korici:
 - Lijevo gore: Freska Ivana Krstitelja RANGERA, *Sv. Jeronim* (detalj) - Štrigova, crkva sv. Jeronima;
 - Lijevo dolje: Crtež Fridrikove crkve iz 1644. godine;
 - Desno gore: Tekst bule *Gloriosus Deus in sanctis suis* iz 1447. godine;
 - dolje: Papa Nikola V. - Rim, bazilika sv. Petra, grobovi papa.

JERONIM JE ROĐEN U STRIDONU
KOJI SU RAZORILI GOTI; GRAD
JE BIO SMJEŠTEN NA PROSTORU
GDJE SE DODIRUJU DALMACIJA I
PANONIJA (SV. JERONIM)

CRKVA SV. JERONIMA U ŠTRIGOVI,
U ZAGREBAČKOJ BISKUPIJI NALAZI
SE NA MJESTU GDJE JE NEKAD
BIO JERONIMOV OČINSKI DOM U
KOJEM JE ON BIO OTHRANJEN I
ODGOJEN (PAPA NIKOLA V.)

Nicolaus eps fructuosus dei. Unicusq; xpi fidelib; pater inq;
inspectum fuit. Gloriosus aut in sic fuit et i spem
glorificationis gerens in veneratione bti hieronymi qd fuit
fuit eo iocundus delectatur quo ipse utpote qd Luminosa ardor
lucerna sup candelabrum in domo dñi petra eroso tenebr;
pugnans suis meritis alimam matrem utiq; p ceteris exelle
huc illustravit. Cum itaq; fuit accipimus delectus filius
nobis vir fidei C. the. Antendunge et fagone com.
ac Regni Beluonie domus ab ipso plete recognimus

capitulum velle fidei irradia; gerit delectat affectum vñm
fide cura sancti hieronymi de pinguis Zagabaz; claret quo
clm aomus patria ipsius sancti et in qua nutritus et educatus
extitit de bonis qib; de sup erudit; notabil; qd fuit et dñi
fereit ac plemmet; domuit. Nos cupientes ut dñi vñm
qzq; honori frequentius et in suis studiis et dñi abito
pñetur ac fidei huiusmodi cetero p amplius augeretur ipq;
fidelis eo libere cum deonoy pñent ad eandem et ad
consuetudinem huiusmodi pñent; pñent; adhibetur quo ex
hoc eadem dono relectis fidei libere pñent se relectos qd fuit
Comit; in hac pte supplicatib; inclit; de operibus dei mñ
ac bñis pñit et paul; aptos aut pñit aut uere pñentib;
et gñit; huiusmodi pñent in pñit bti hieronymi deuote vñ
truerit amudum et ad illius pñentem huiusmodi pñent; pñent;
reuerit adhibetur quinq; annos et totidem quadraginta de
mñent; ex pñentib; mñentib; cellatib; pñit; pñit;
fuit; pñit; vñm. Vñm aut qd pñit ipm vñm
vel ad pñentib; huiusmodi mñent; pñentib; aut
mñit; pñit; mñentib; pñent; pñit; aliqua aha mñentib;
mñentib; vel ad eam ipm mñentib; clatib; mñentib;
mñentib; fuit pñit; huiusmodi pñentib; mñentib;
Dñi pñent; apud pñentib; anno mñentib; mñentib;
vñm cñentib;. Quare fuit mñentib; pñentib; huiusmodi

X. de Mago

